

Cynnig i newid yr ystod oedran o 4-11 i 3-11 yn Ysgol Llanybydder

Adroddiad Ymgynghori

sirgar.llyw.cymru
carmarthenshire.gov.wales

CYNNWYS

1.	Crynodeb Gweithredol	3
2.	Cefndir	3
3.	Y Broses Ymgynghori	3
4.	Dadansoddi'r Ymatebion i'r Ymgynghoriad	4
4.1	Arolwg ar-lein	4
4.2	Ymatebion a gyflwynwyd drwy lythyr	10
4.3	Dadansoddi'r Ymgynghoriad â Disgyblion	12
4.4	Ymateb Estyn:	14
5.	Casgliad	15
6.	Argymhelliad	16
7.	Y Camau Nesaf	16
	Atodiad A - Ymateb Estyn	17
	Atodiad B – Ymgynghori â disgyblion	20

1. CRYNODEB GWEITHREDOL

Cynhaliwyd ymgynghoriad statudol ynglŷn â'r cynnig i newid ystod oedran Ysgol Llanybydder o 4-11 i 3-11. Ar y cyfan, roedd yr ymateb yn gymysg, gyda'r rhan fwyaf yn mynegi cefnogaeth i'r cynnig, ond mynegwyd nifer o bryderon hefyd. Ymhlith y prif themâu o blaid y cynnig roedd gwell mynediad at addysg y blynyddoedd cynnar, caffael y Gymraeg yn well, a manteision i'r gymuned leol a pharhad ysgolion. Roedd y prif bryderon yn canolbwyntio ar yr effaith negyddol bosibl ar ddarpariaeth bresennol y Cylch Meithrin, cynaliadwyedd lleoliadau gofal plant lleol, a'r angen am ofal plant cofleidiol a chyllid. Tynnodd yr ymgynghoriad sylw hefyd at bwysigrwydd cynnal darpariaeth cyfrwng Cymraeg gref a chefnogi cydlyniant cymunedol.

2. CEFNDIR

Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r adborth a gasglwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori, a gynhaliwyd rhwng 4 Medi 2025 a 16 Hydref 2025. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad mewn ymateb i gynigion i newid ystod oedran Ysgol Gynradd Llanybydder o 4-11 i 3-11 a chynnwys darpariaeth ar gyfer addysg feithrin ran-amser.

Mae'r adroddiad yn nodi'r broses ymgynghori, yn crynhoi'r ymatebion a gafwyd ac yn dadansoddi'r materion allweddol a'r sylwadau a gyflwynwyd gan randdeiliaid.

3. Y BROSES YMGYNGHORI

Dilynodd y broses ymgynghori ganllawiau Llywodraeth Cymru, yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a Chod Trefniadaeth Ysgolion 2018. Rhoddodd y prosesau ymgynghori gyfle i ymgynghoreion rhagnodedig ddysgu am y cynnig a rhoi adborth.

Cyhoeddwyd y ddogfen ymgynghori ar 4 Medi 2025. Cafodd y ddogfen ymgynghori ei dosbarthu'n electronig i ymgynghoreion rhagnodedig a'i chyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin. Roedd copïau papur o'r ddogfen ymgynghori ar gael ar gais. Roedd y ddogfen ymgynghori yn amlinellu'r cynnig dan sylw, y rhesymau dros y cynnig a manylion yr ymarfer ymgynghori. Roedd y ddogfen ymgynghori hefyd yn cynnwys ffurflen ymateb unigol. Rhoddwyd gwybod i'r ymgynghoreion fod modd

llenwi ffurflen ar-lein a ble y dylid anfon llythyrau ysgrifenedig neu ymatebion drwy e-bost.

Ymgynghorwyd â disgyblion Ysgol Gynradd Llanybydder mewn sesiwn bwrpasol gydag aelodau o'r Cyngor Ysgol.

4. DADANSODDI'R YMATEBION I'R YMGYNGHORIAD

Mae'r ymatebion i'r ymgynghoriad a ddaeth i law rhwng 4 Medi a 16 Hydref 2025 wedi'u nodi isod:

Arolwg ar-lein	E-bost	Llythyr	Cyfanswm
13	0	3	16

Yn ogystal â'r uchod, rhoddodd Estyn ymateb i'r ymgynghoriad a chasglwyd adborth gan y disgyblion.

4.1 AROLWG AR-LEIN

Cafwyd cyfanswm o 13 o ymatebion i'r arolwg ar-lein. Ni chafwyd unrhyw ymatebion ar ôl i'r ymgynghoriad ddod i ben. Nodir yr ymatebion isod.

C1. Ydych chi'n ymateb fel:

Rhiant, gofalwr neu warcheidwad	3	Cyngor Cymuned	0
Llywodraethwr	5	Arall:	2
Aelod o'r gymuned	2	Staff	1
Darpar riant, gofalwr neu warcheidwad	0		

C2. Ydych chi'n cefnogi'r cynnig?

Cytuno	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Anghytuno
8	0	5

Ar y cyfan, mae'r adborth ar gyfer y cynnig o'r arolwg ar-lein yn gymysg ond yn gadarnhaol yn bennaf.

C3. Oes gennych chi unrhyw sylwadau ynghylch y cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried?

C3 Dadansoddi themâu allweddol yr ymatebion	
Cefnogi'r cynnig	Ddim yn cefnogi'r cynnig
Mynediad cynnar at feithrinfa / proses bontio fwy hwylus	Effaith ar ddarpariaeth bresennol y Cylch Meithrin
Caffael/trochi yn y Gymraeg	Gofal plant cofleidiol / cyllid gofal plant
Cydluniant cymunedol / mynediad lleol	Risg y bydd plant yn gadael yr ardal leol i gael mynediad at ddarpariaeth mewn mannau eraill
Cydraddoldeb mynediad / tegwch ar draws y sir	

Ymateb yr Awdurdod Lleol

Mae'r Awdurdod Lleol yn croesawu'r gefnogaeth i'r cynnig ac yn cydnabod pwysigrwydd datblygiad adeiladol a chynhwysol. Yn unol â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg, mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwymo i gynyddu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg, cefnogi parhad ieithyddol, a sicrhau proses bontio hwylus i ddisgyblion. Mae'r cynnig yn cyd-fynd â'r dyletswyddau statudol i hyrwyddo'r Gymraeg a darparu cyfleoedd addysgol o ansawdd uchel i bob dysgwr. Mae'r Awdurdod Lleol hefyd wedi ymrwymo i hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg a chynyddu cyfleoedd i blant a theuluoedd ddefnyddio'r Gymraeg, fel y nodir yn Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg. Mae trochi cynnar yn strategaeth allweddol ar gyfer sicrhau dwyieithrwydd a chefnogi targed Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod y pryderon ynghylch yr effaith ar y ddarpariaeth blynnyddoedd cynnar. Bwriad y cynnig i newid ystod oedran yr ysgol o 4–11 i 3–11 yw ategu'r ddarpariaeth blynnyddoedd cynnar bresennol yn y gymuned, gan gynnwys y Cylch Meithrin yn yr ysgol, yn hytrach na chymryd ei lle neu gael effaith negyddol arni. Mae lleoliadau Cylch Meithrin yn canolbwyntio'n bennaf ar ofal cofleidiol a throchi yn y Gymraeg, ond bydd y ddarpariaeth feithrin yn yr ysgol yn darparu'r elfen addysgol o gwricwlwm y Cyfnod Sylfaen. Bydd teuluoedd yn parhau i allu dewis defnyddio'r Cylch Meithrin ar gyfer gwasanaethau cofleidiol a gofal plant ochr yn ochr â meithrinfa yr ysgol, gan sicrhau y gall y ddau leoliad gydweithio i gefnogi plant a rhieni.

Mae'r pwyslais ar gynhwysiant a datblygiad adeiladol yn adlewyrchu ein hymrwymiad i greu cymunedau dysgu cynaliadwy sy'n darparu mynediad teg i gyfleoedd Cymraeg, yn unol â pholisi cenedlaethol a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).

C4. Oes unrhyw opsiynau eraill y dylai'r Cyngor fod yn eu hystyried ar gyfer Ysgol Llanybydder yn eich barn chi?

	Oes	Nac oes
Oes unrhyw opsiynau eraill y dylai'r Cyngor fod yn eu hystyried ar gyfer Ysgol Llanybydder yn eich barn chi?	3	10
Os oes, esboniwch yr opsiwn arall/opsiynau eraill Mwy o gymorth a chyllid i'r Cylch Meithrin i alluogi trochi'n gynharach yn y Gymraeg (2 oed). Ymateb yr Awdurdod Lleol Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod barn rhieni am yr angen am ofal plant a ariennir i blant 2 oed. Mae Dechrau'n Deg yng Nghymru yn cael ei ehangu fel y gall llawer mwy o blant dwy oed gael gofal plant a chymorth blynnyddoedd cynnar o ansawdd uchel am ddim. Cafodd ei gynnig yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yn unig yn wreiddiol, ond mae bellach yn cael ei gyflwyno'n raddol ledled y wlad, gan roi mynediad i deuluoedd at ofal plant a ariennir, cymorth gan ymwelwyr ieuchyd, cymorth rhianta a gwasanaethau lleferydd ac iaith. Mae Llywodraeth		

Cymru yn parhau i fuddsoddi fel y gall miloedd yn fwy o deuluoedd gael budd ohono, gan gynnwys drwy fwy o leoedd gofal plant cyfrwng Gymraeg. Y nod cyffredinol yw rhoi'r dechrau gorau posibl i blant ifanc a chefnogi rhieni ledled Cymru. Mae'r Awdurdod Lleol yn parhau i ehangu ei ddarpariaeth Dechrau'n Deg ar draws y sir, er mwyn darparu opsiynau ychwanegol i deuluoedd ar gyfer gofal plant i blant 2 oed.

C5. a. Yn eich barn chi, pa effeithiau cadarnhaol neu niweidiol fyddai'r cynnig hwn yn eu cael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

C5.a Dadansoddi themâu allweddol yr ymatebion	
Trochi'n gynharach yn y Gymraeg	Cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn lleol
Parhad iaith yn y gymuned	Cyd-fynd â strategaethau Llywodraeth Cymru
Mynediad teg at addysg cyfrwng Gymraeg y blynyddoedd cynnar	Effaith ddiwylliannol a chymdeithasol gadarnhaol
Mae dechrau'r ysgol yn 3 oed yn annhebygol o wella datblygu'r Gymraeg	

Ymateb yr Awdurdod Lleol

Yn unol â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022–2032, mae'r cynnig yn cefnogi ein gweledigaeth hirdymor i gryfhau addysg cyfrwng Cymraeg a pharhad ieithyddol o'r blynyddoedd cynnar hyd at addysg uwchradd. Mae'r pwyslais ar gynhwysiant a datblygiad adeiladol yn adlewyrchu ein hymrwymiad i greu cymunedau dysgu cynaliadwy sy'n darparu mynediad teg i gyfleoedd Cymraeg, yn unol â pholisi cenedlaethol a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).

Mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwmo i hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg a chynyddu cyfleoedd i blant a theuluoedd ddefnyddio'r Gymraeg, fel y nodir yng

Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg. Mae trochi cynnar yn strategaeth allweddol ar gyfer sicrhau dwyieithrwydd a chefnogi targed Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

C5. b. Yn eich barn chi, sut allai'r cynnig gael ei lunio neu ei newid fel y byddai'n cael effeithiau cadarnhaol neu fwy cadarnhaol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

C5.b Dadansoddi themâu allweddol yr ymatebion
Darpariaeth feithrin cyfrwng Cymraeg fel yr arfer diofyn a throchi cynnar. Recriwtio a hyfforddi staff sy'n siarad Cymraeg. Ymgorffori'r Gymraeg mewn arferion dyddiol a dysgu seiliedig ar chwarae. Ymgysylltu â rhieni a gwersi Cymraeg i deuluoedd. Monitro a gwerthuso canlyniadau o ran y Gymraeg.

Ymateb yr Awdurdod Lleol

Mae'r Awdurdod Lleol yn ailadrodd bod Ysgol Llanybydder yn ysgol categori Cyfrwng Cymraeg ac felly bydd y ddarpariaeth feithrin yn cael ei chyflwyno drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyn yn unol â nod strategol Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer trochi cynnar a gofyniad y Cod Trefniadaeth Ysgolion i asesu'r galw a chefnogi targedau o ran y Gymraeg.

Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau i fuddsoddi mewn datblygu'r gweithlu, gan sicrhau bod digon o staff sy'n siarad Cymraeg a darparu hyfforddiant a datblygiad proffesiynol parhaus, er mwyn sicrhau bod staff yn gallu cyflwyno'r cwricwlwm drwy gyfrwng y Gymraeg ac yn hyderus wrth wneud hynny.

Mae'r Awdurdod Lleol yn nodi y bydd cynllunio'r cwricwlwm yn ymgorffori'r Gymraeg mewn chwarae ac arferion anffurfiol, yn unol ag egwyddorion addysg drochi Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg a phwyslais y Cod Trefniadaeth Ysgolion ar ansawdd a safonau.

Bydd yr Awdurdod Lleol a'r ysgol yn archwilio cyfleoedd ar gyfer ymgysylltu â rhieni a sesiynau Cymraeg, gan gefnogi trosglwyddo'r iaith yn y teulu fel sy'n cael ei hyrwyddo yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.

C5. c. Yn eich barn chi, sut allai'r cynnig gael ei lunio neu ei newid fel na fyddai'n cael effaith niweidiol neu'n cael effaith lai niweidiol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

C5.c Dadansoddi themâu allweddol yr ymatebion
Mwy o gymorth a chyllid i Gylch Meithrin i alluogi trochi'n gynharach yn y Gymraeg (2 oed). Parhau i ddatblygu'r Gymraeg drwy leoliadau addysg gynnar.

Ymateb yr Awdurdod Lleol

Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod barn rhieni am yr angen am ofal plant a ariennir i blant 2 oed. Mae Dechrau'n Deg yng Nghymru yn cael ei ehangu fel y gall llawer mwy o blant dwy oed gael gofal plant a chymorth blynyddoedd cynnar o ansawdd uchel am ddim. Cafodd ei gynnig yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yn unig yn wreiddiol, ond mae bellach yn cael ei gyflwyno'n raddol ledled y wlad, gan roi mynediad i deuluoedd at ofal plant a ariennir, cymorth gan ymwelwyr ieuchyd, cymorth rhianta a gwasanaethau lleferydd ac iaith. Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i fuddsoddi fel y gall miloedd yn fwy o deuluoedd gael budd ohono, gan gynnwys drwy fwy o leoedd gofal plant cyfrwng Cymraeg. Y nod cyffredinol yw rhoi'r dechrau gorau posibl i blant ifanc a chefnogi rhieni ledled Cymru. Mae'r Awdurdod Lleol yn parhau i ehangu ei ddarpariaeth Dechrau'n Deg ar draws y sir, er mwyn darparu opsiynau ychwanegol i deuluoedd ar gyfer gofal plant i blant 2 oed.

Yn unol â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022–2032, mae'r cynnig yn cefnogi ein gweledigaeth hirdymor i gryfhau addysg cyfrwng Cymraeg a pharhad ieithyddol o'r blynyddoedd cynnar hyd at addysg uwchradd. Mae'r pwyslais ar gynhwysiant a datblygiad adeiladol yn adlewyrchu ein hymrwymiad i greu

cymunedau dysgu cynaliadwy sy'n darparu mynediad teg i gyfleoedd Cymraeg, yn unol â pholisi cenedlaethol a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).

Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau i weithio gyda rhanddeiliaid i sicrhau bod gweithredu'r cynnig hwn yn cynnal y nodau strategol hyn, yn cefnogi egwyddorion trochi yn y blynyddoedd cynnar, ac yn cyfrannu at darged Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

4.2 YMATEBION A GYFLWYNWYD DRWY LYTHYR

Cafwyd tri llythyr yn ystod y cyfnod ymgynghori. Ni chafwyd unrhyw ymatebion drwy lythyr ar ôl i'r ymgynghoriad ddod i ben.

Dadansoddi themâu allweddol yr ymatebion a gyflwynwyd drwy lythyr	
Themâu yn cytuno â'r cynnig	Themâu yn erbyn y cynnig / pryderon
Mynd i'r afael â bylchau yn y ddarpariaeth Blynyddoedd Cynnar	Staffio a Chymhwysedd Iaith
Ehangu Trochi Cynnar yn y Gymraeg	Trochi'n Llawn yn y Gymraeg – diwygio categori iaith
Proses Bontio Hwylus i Blant Ifanc	Ymgysylltu â rhieni
Cynaliadwyedd yr Ysgol	Diogelu'r sector Cymraeg nas cynhelir
Hyrwyddo'r Gymraeg a'r Gymuned	Risgiau Pontio
Profiad cadarnhaol o'r ddarpariaeth bresennol	Monitro a Thargedau
Hygyrchedd gofal plant ac effaith ar y teulu	Mentrau Cymunedol
Cefnogaeth ar gyfer newid ystod oedran	
Manteisiol i'n plant ein hunain	

Ymateb yr Awdurdod Lleol

Mae'r Awdurdod Lleol yn croesawu'r gefnogaeth i'r cynigion i ymestyn darpariaeth cyfrwng Cymraeg y blynyddoedd cynnar a chryfhau parhad ieithyddol. Mae'r themâu hyn yn cyd-fynd â'r canllawiau statudol a Chynllun Strategol y Gymraeg

mewn Addysg sy'n blaenoriaethu trochi cynnar, ymgysylltu â'r gymuned, a chynaliadwyedd ysgolion. Bydd yr adborth cadarnhaol yn cael ei ystyried fel rhan o'r broses statudol o wneud penderfyniadau. Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn pwysleisio trochi cynnar a pharhad mewn addysg cyfrwng Cymraeg. Mae'r cynnig yn cefnogi'r nodau hyn trwy alluogi mynediad cynharach at ddysgu strwythuredig.

Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod yr argymhellion adeiladol ynghylch staffio, trochi'n llawn yn y Gymraeg, ymgysylltu â rhieni a diogelu'r sector nas cynhelir. Un o effeithiau cael gwared ar y Polisi Plant sy'n Codi'n 4 oed yw y bydd plant yn aros mewn lleoliadau darpariaeth feithrin a gofal plant am dymor ychwanegol bellach. Yn y tymor byr, gallai hyn greu galw ychwanegol am ddarparu addysg anstatudol ar gyfer mwy o blant tair oed, a galw cynyddol am ofal cofleidiol o bosib. Yn ddelfrydol, byddai'r galw hwn yn cael ei fodloni gan y sector nas cynhelir lle bydd darparwyr yn gallu ehangu'r ddarpariaeth i dderbyn mwy o blant ar gyfer naill ai o leiaf 10 awr o addysg neu ofal cofleidiol, neu'r ddau.

Mae Llanybydder wedi'i nodi fel cymuned lle mae bylchau yn y ddarpariaeth o'r elfen addysg, felly mae'r Cyngor yn cynnig newid ystod oedran Ysgol Llanybydder. Byddai hyn yn caniatáu i'r ysgol gynnig yr elfen o 10 awr o leiaf o addysg anstatudol y Blynnyddoedd Cynnar a sicrhau darpariaeth decach ledled Sir Gaerfyrddin.

Mae'r cynnig yn cyd-fynd â Deilliant 1 Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg, sy'n ceisio sicrhau bod mwy o blant meithrin a thair oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg hefyd yn ceisio cynyddu darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin drwy'r holl gyfnodau allweddol i'r sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Bydd yr Awdurdod Lleol yn gweithio gyda'r ysgol i sicrhau bod staff yn gallu cyflwyno'r cwricwlwm yn hyderus.

Bydd yr holl adborth a risgiau a nodir yn cael eu hystyried yn gydwobodol, a bydd mesurau lliniaru yn cael eu hymgorffori mewn cynlluniau gweithredu os oes angen i sicrhau bod y cynigion yn sicrhau'r budd mwyaf posibl i ddysgwyr, teuluoedd a'r Gymraeg.

4.3 DADANSODDI'R YMGYNGHORIAD Â DISGYBLION

Ymgynghorwyd â disgyblion Ysgol Gynradd Llanybydder ar 13 Hydref 2025 mewn sesiwn bwrpasol gydag aelodau o'r Cyngor Ysgol. Mae dadansoddiad llawn o'r ymatebion a gafwyd yn Atodiad B.

Dadansoddi themâu allweddol yr ymatebion	
C1. Ydych chi'n gwybod efallai y byddwn yn newid oedran y plant sy'n gallu dod yma?	
Roedd disgyblion yn ymwybodol o'r newid arfaethedig.	
C2. Sut fydddech chi'n teimlo am gael plant sy'n iau na chi yn yr ysgol?	
Bydd yn helpu rhieni gyda gofal plant	Cyfle i weld brodyr a chwiorydd
Bydd disgyblion iau yn teimlo'n ddiogel	
C3. Beth ydych chi'n ei hoffi fwyaf am eich ysgol?	
Mwynhad	Ffrindiau
Perthynas gadarnhaol ar draws grwpiau blwyddyn	
C4. Beth allai fod yn dda am fwy o blant ifanc yn dod i'n hysgol?	
Cyfleoedd dysgu cynharach	Gwneud mwy o ffrindiau
Mwy o ddisgyblion mewn dosbarthiadau	Mwy o hwyl a gweithgareddau
C5. A oes unrhyw beth rydych chi'n poeni amdano os yw'r ysgol yn newid?	
Pryderon am ddiogelwch os oes gormod o ddisgyblion.	
C6. Beth hoffech chi ei ddweud wrth yr oedolion sy'n gwneud y penderfyniad?	
Haws i rieni a fydd yn cael plant yn yr un lle	Cyfleoedd dysgu cynharach

Ymateb yr Awdurdod Lleol i adborth gan ddisgyblion:

Mae'r Awdurdod Lleol yn croesawu ymgysylltu â disgyblion ac yn gwerthfawrogi eu cynnwys yn y broses ymgynghori. Mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwymo i sicrhau bod yr holl randdeiliaid, gan gynnwys disgyblion, yn cael gwybodaeth ac yn cael cyfleoedd i gyfrannu at benderfyniadau sy'n effeithio ar eu hysgol.

Nodir bod y disgyblion yn rhoi gwerth ar berthnasoedd cadarnhaol, ffrindiau a mwynhad. Y gobaith yw y bydd yr agweddau hyn yn cael eu cynnal a'u gwella fel rhan o unrhyw newidiadau trefniadaethol.

Mae'r cynnig yn cefnogi addysg blynyddoedd cynnar ac yn cydnabod manteision trochi cynnar yn y Gymraeg. Mae'r cynnig yn cyd-fynd ag amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg i gynyddu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg a chefnogi teuluoedd. Mae'r Awdurdod Lleol hefyd yn nodi'r manteision ychwanegol i rieni yn sgil cael amrywiaeth o gyfleoedd gofal plant fforddiadwy, yn enwedig i'r rhieni hynny sydd â sawl plentyn yn yr un lleoliad.

Nodir pryderon am le a diogelwch. Bydd yr Awdurdod Lleol a'r Corff Llywodraethu yn sicrhau bod cyfleusterau ac adnoddau yn ddigonol i gefnogi pob disgybl yn ddiogel ac yn effeithiol. Ar hyn o bryd nid oes unrhyw gynigion i newid yr adeilad neu wneud addasiadau iddo i gefnogi'r newidiadau arfaethedig.

4.4 YMATEB ESTYN:

Mae Estyn o'r farn bod y cynnig "yn debygol o gyflenwi darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gyfer plant 3-11 oed i safon sydd o leiaf gyfwerth â chynnig 4-11 presennol yr ysgol". Mae themâu allweddol ymateb Estyn yn cael eu crynhoi yn y tablau sy'n dilyn. Mae ymateb llawn Estyn wedi'i gynnwys yn Atodiad A.

Thema 1: Gwerth Addysgol Cyffredinol
Ymateb yr Awdurdod Lleol: Mae'r Awdurdod Lleol yn croesawu barn Estyn y bydd y cynnig yn cynnal neu'n gwella safonau addysgol cyfrwng Cymraeg i blant 3–11 oed. Yn unol â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022–2032, mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwymo i sicrhau darpariaeth o ansawdd uchel, nodi anghenion dysgu yn gynnar, a chymorth cynhwysol i bob dysgwr, gan gynnwys y rhai sydd ag ADY ac o gefndiroedd difreintiedig. Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau i fonitro safonau a chanlyniadau llesiant drwy gydol y broses weithredu.
Thema 2: Rhesymeg, Manteision a Risgiau
Ymateb yr Awdurdod Lleol: Mae'r Awdurdod Lleol yn nodi bod Estyn yn cydnabod y rhesymeg glir, gan nodi bod y manteision yn fwy na'r anfanteision. Mae'r cynnig yn cefnogi nod strategol cymunedau dysgu cynaliadwy ac yn cyd-fynd â gofyniad y Cod Trefniadaeth Ysgolion i ddangos manteision addysgol a threfniadaethol.
Thema 3: Effaith ar Ddarpariaeth y Blynyddoedd Cynnar a'r Gymuned
Ymateb yr Awdurdod Lleol: Mae'r awdurdod lleol yn nodi cydnabyddiaeth Estyn y bydd ehangu'r ddarpariaeth feithrin yn mynd i'r afael â bylchau mewn mynediad, yn cefnogi parhad ieithyddol, ac yn hyrwyddo cynaliadwyedd hirdymor, yn ogystal â chyflawni targedau Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer cynyddu lleoedd cyfrwng Cymraeg.
Thema 4: Deilliannau Addysgol a Llesiant
Ymateb yr Awdurdod Lleol: Mae'r Awdurdod Lleol yn croesawu sylwadau Estyn y byddai'r ddarpariaeth a gyflwynir o leiaf o safon gystal â'r ddarpariaeth 4-11 ac na ddisgwylir unrhyw effaith negyddol. Nododd hefyd y sylwadau cadarnhaol y byddai disgyblion yn teimlo'n ddiogel mewn cymuned ddysgu gefnogol a chynhwysol a bod y cynnig

yn annhebygol o gael effaith niweidiol ar lesiant disgyblion. Byddai'r Awdurdod Lleol yn disgwyl i hyn barhau.

Thema 5: Adeiladau, Cyfleusterau a Hyfywedd

Ymateb yr Awdurdod Lleol

Mae'r Awdurdod Lleol yn cadarnhau bod y cyfleusterau presennol yn ddigonol i gefnogi'r cynnydd arfaethedig yn nifer y disgyblion, heb fod angen cyllid cyfalaf ychwanegol. Bydd yr amgylchedd dysgu yn parhau i fod yn addas i'r diben ac yn cefnogi anghenion pob plentyn.

Thema 6: Gofal Cofleidiol a Darpariaeth Integredig

Ymateb yr Awdurdod Lleol:

Mae'r Awdurdod Lleol yn ailadrodd bod y cynnig wedi'i ddatblygu i fynd i'r afael â bylchau mewn mynediad at ddarpariaeth addysg blynyddoedd cynnar yn yr ardal leol, ac i ategu unrhyw drefniadau / darpariaeth gofal plant presennol.

5. CASGLIAD

Mae'r Awdurdod Lleol wedi ailasesu'r cynnig gwreiddiol ac yn cadarnhau nad yw ei asesiad cynharach wedi newid.

Credir mai gweithredu'r cynnig i newid ystod oedran yr ysgol o 4–11 i 3–11 yw'r dull mwyaf addas am y rhesymau canlynol:

- Mae'n rhoi mwy o opsiynau i rieni ar gyfer darpariaeth y blynyddoedd cynnar yn yr ardal leol.
- Mae'n cynnig proses bontio raddol a chefnogol ar gyfer plant 3 oed sy'n dechrau'r ysgol, gan ddechrau gyda sesiynau hanner diwrnod a symud ymlaen i ddiwrnodau ysgol llawn.
- Gallai ddenu mwy o ddisgyblion i fynychu'r ysgol a lleihau nifer y lleoedd gwag gan wneud yr ysgol yn fwy cynaliadwy yn y tymor hir.
- Mae'n cynnig cyfleoedd cynnar i drochi yn y Gymraeg, a fydd yn cael effaith gadarnhaol ar sgiliau ieithyddol disgyblion.

6. ARGYMHELLIAD

Ar ôl ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad ac asesu'r cynnig, argymhellir y dylid gofyn am ganiatâd i weithredu'r cynnig i newid ystod oedran yr ysgol o 4–11 i 3–11 heb ddiwygiad. Mae'r argymhelliad hwn yn adlewyrchu manteision y cynnig a nodwyd, gan gynnwys mwy o ddewis i rieni, gwell parhad addysg, gwella cynaliadwyedd yr ysgol, ac effeithiau cadarnhaol ar gyfle cyfartal a datblygu'r Gymraeg.

7. Y CAMAU NESAF

Bydd yr Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet a fydd yn penderfynu a ddylid cymeradwyo'r cynigion ai peidio neu eu cymeradwyo gydag addasiadau.

Bydd yr Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin o leiaf bythefnos cyn cyhoeddi Hysbysiad Statudol os bydd y Cabinet yn penderfynu bwrw ymlaen â'r cynigion.

ATODIAD A - YMATEB ESTYN

Paratowyd yr adroddiad hwn gan Arolygwyr Ei Fawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru.

Cyflwyniad

O dan delerau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'i Chod cysylltiedig, mae'n ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori i Estyn. Fodd bynnag, nid yw Estyn yn gorff y mae'n ofynnol iddo weithredu yn unol â'r Cod ac nid yw'r Ddeddf yn gosod unrhyw ofynion statudol ar Estyn o ran materion trefniadaeth ysgolion. Felly, fel corff yr ymgynghorir ag ef, bydd Estyn yn rhoi eu barn ar rinweddau cyffredinol cynigion trefniadaeth ysgolion yn unig.

Mae Estyn wedi ystyried yr agweddau addysgol ar y cynnig ac mae wedi llunio'r ymateb canlynol i'r wybodaeth a ddarparwyd gan y cynigiwr.

Y cynnig yw newid ystod oedran Ysgol Llanybydder o 4-11 i 3-11.

Crynodeb / Casgliad

Mae Estyn yn ystyried bod y cynnig yn debygol o gyflenwi darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gyfer plant 3–11 oed i safon sydd o leiaf gyfwerth â chynnig 4–11 presennol yr ysgol.

Disgrifiad a manteision

Mae'r Cyngor yn cyflwyno rhesymeg glir ar gyfer y cynnig hwn, sy'n amlinellu manteision newid yr ystod oedran yn Ysgol Llanybydder o 4–11 i 3–11. Er ei fod yn amlinellu'r weithdrefn statudol ac amserlen ragamcanol, yr unig ddyddiad gweithredu sydd wedi'i gadarnhau yw mis Medi 2026, heb unrhyw gynllun awgrymedig ar gyfer y cyfnod pontio. O ystyried bod y cynnig yn amlinellu bod cyfleusterau digonol yn yr ysgol ar hyn o bryd, byddai'n rhesymol tybio y byddai gofynion pontio yn fach iawn.

Mae'r cynnig yn nodi manteision ac anfanteision mewn ffordd gytbwys ac yn cynnwys mesurau i reoli risgiau posibl. Mae'n ymddangos bod y manteision yn gorbwyso'r anfanteision. Risg nodedig yw'r effaith bosibl ar ddarparwyr meithrinfeydd preifat, ac mae'r Cyngor yn ymrwymo i ymgynghori'n agored â ddarparwyr i asesu unrhyw effaith bosibl. Mae'r cynnig yn nodi nad oes unrhyw ddarparwyr addysg y blynyddoedd cynnar o fewn dalgylch yr ysgol ar hyn o bryd.

Mae'r ddogfen ymgynghori'n cymharu'r cynnig yn erbyn cynnal y sefyllfa bresennol gyda'r hyn sy'n ymddangos yn rhesymu clir. Mae'r awdurdod yn nodi nad oes cludiant am ddim ar gael i ddisgyblion 3 oed, gan fod addysg y blynyddoedd cynnar yn anstatudol. Wrth wneud ei benderfyniad, mae'r Cyngor yn ystyried effaith costau

teithio ar deuluoedd incwm isel a sut gallai'r cynnig gael effaith gadarnhaol ar drefniadau teithio'r rhai sy'n teithio'r tu allan i'w dalgylch ar hyn o bryd i gael addysg gynnar. Yn ychwanegol, mae'n awgrymu y bydd y cynnig yn helpu cau'r bwlch yn narpariaeth y blynyddoedd cynnar ar gyfer plant 3 oed yn nalgylch Ysgol Llanybydder. Hefyd, disgwylir y bydd y newidiadau'n lleihau nifer y lleoedd dros ben yn yr ysgol. Rhagamcenir ar hyn o bryd y bydd 51 o leoedd ym mis Ionawr 2027.

Mae'r cynnig yn ystyried yr effaith ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg ac yn dangos bod hyn yn cyd-fynd â'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA). Byddai dosbarth Meithrin cyfrwng Cymraeg yn gwneud y Gymraeg yn fwy hygyrch yn y gymuned leol, gan gryfhau'r cyfnod pontio rhwng darpariaeth feithrin ac addysg gynradd cyfrwng Cymraeg.

Os caiff ei gymeradwyo, ni fyddai angen cyllid cyfalaf ar y cynnig. Byddai ardaloedd dysgu presennol yn cael eu haddasu i dderbyn disgyblion ychwanegol, a byddai'r ysgol yn derbyn cyllid fformiwla dirprwyedig ar gyfer y ddarpariaeth newydd.

Mae'r awdurdod lleol wedi darparu Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg yn rhan o'r cynnig hwn.

Mae'r awdurdod lleol wedi darparu Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned yn rhan o'r cynnig hwn.

Agweddau addysgol ar y cynnig

Mae'n ymddangos bod y cynigiwr yn rhoi sylw gofalus i ddeilliannau addysgol. Mae'r cynnig yn defnyddio adroddiad arolygiad diweddaraf Estyn, gan nodi cryfderau presennol ac argymhellion ar gyfer gwella. Mae'n tybio'n rhesymol y byddai Ysgol Llanybydder yn cyflenwi darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gyfer plant 3–11 oed i safon sydd o leiaf gyfwerth â'i chynnig 4–11 presennol. Felly, ni ragwelir y bydd unrhyw effaith negyddol ar safonau na chynnydd disgyblion.

Mae adroddiad diweddaraf Estyn yn amlygu bod dysgu a chynnydd yn y blynyddoedd cynnar yn gryf. Mae bron pob un o'r disgyblion yn dangos agweddau cadarnhaol at ddysgu ac yn teimlo'n ddiogel o fewn cymuned ddysgu gefnogol a chynhwysol. Mae'r diwylliant effeithiol a chynhwysol hwn yn awgrymu bod ehangu darpariaeth yn annhebygol o gael effeithiau andwyol ar les disgyblion. Mae'n ymddangos bod hwn yn ddatganiad rhesymol.

Mae'r cynnig yn nodi bod egwyddorion y cyfnod sylfaen wedi cael eu hymgorffori'n llawn. Mae'r ardaloedd dysgu yn ennyn diddordeb disgyblion ac yn dal eu dychymyg yn fedrus. Disgwylir y bydd cynnydd yn niferoedd y disgyblion yn gwella effeithlonrwydd o ran adnoddau ac yn cyfrannu at gynaliadwyedd yr ysgol yn y tymor hir. Mae'n ymddangos bod hyn yn rhesymol.

Mae'n ymddangos bod anghenion grwpiau bregus, gan gynnwys dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) a'r rhai o gefndiroedd sy'n ddifreintiedig yn

economaidd, yn cael eu hystyried yn ofalus. Disgwylir y bydd mynediad cynharach at addysg yn cefnogi nodi anghenion dysgu unigol a darparu ymyriadau priodol yn amserol, gan wella deilliannau dysgwyr. Mae'r cynnig yn mynegi hyder yng ngallu'r ysgol i gyflwyno cwricwlwm pwrpasol i greu amgylchedd dysgu sy'n gefnogol ac yn symbyl i weddu i bob un o'r dysgwyr. Mae'n ymddangos bod hyn yn rhesymol.

Ffactorau penodol lle mae cynigion yn ymwneud ag ychwanegu dosbarthiadau meithrin

Mae'n ymddangos bod y Cyngor wedi ystyried adeiladau, cyfleusterau a hyfywedd tymor hir yn briodol. Mae capasiti ar gyfer 17 o ddisgyblion Meithrin yn yr amgylchedd dysgu arfaethedig. Byddai'r cynnig yn cynyddu'r nifer derbyn i 12. Gan fod yr ysgol yn gweithredu islaw'r capasiti ar hyn o bryd, mae ganddi ddigon o ofod ystafell ddosbarth i dderbyn y disgyblion ychwanegol yn y dosbarth Meithrin. Mae'r Cyngor yn disgwyl y bydd y ddarpariaeth feithrin ychwanegol yn hybu niferoedd y disgyblion ac yn cael effaith gadarnhaol ar ei hyfywedd. Mae'n ymddangos bod hon yn rhagdybiaeth resymol. Fodd bynnag, nid yw'r cynnig yn cyfeirio at addasrwydd y gofod sydd ar gael yn yr awyr agored yn yr ysgol ar gyfer disgyblion Meithrin ychwanegol.

Mae'r cynnig yn amlinellu bwlch yn ddarpariaeth addysg y blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg o fewn dalgylch Ysgol Llanybydder. Os caiff y cynnig ei gymeradwyo, mae'r ysgol yn anelu at ddatblygu ddarpariaeth gofal cofleidiol ochr yn ochr ag addysg y blynyddoedd cynnar, gan gynnig ymagwedd integredig at ddysgu a gofal.

Mae'r cynnig yn cydnabod yr effaith bosibl ar ddarparwyr addysg y blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg sy'n agos at Ysgol Llanybydder, y mae'r un agosaf 2.9 milltir o'r ysgol. Mae'r cynnig yn datgan y gall rhanddeiliaid allweddol ymateb i'r cynnig gydag unrhyw bryderon a allai fod ganddynt ac y bydd Cabinet y Cyngor yn ystyried yr holl safbwyntiau ac effeithiau posibl cyn gwneud penderfyniad.

ATODIAD B – YMGYNGHORI Â DISGYBLION

Ysgol Llanybydder
Ymgynghori â Disgyblion
13 Hydref 2025

1. Ydych chi'n gwybod efallai y byddwn yn newid oedran y plant sy'n gallu dod yma?

☐ 😊 Ydw

 Dywedwch wrthym beth ydych chi'n ei feddwl am hynny:

Hapus y bydd plant newydd yn dod i'r ysgol. Gall helpu rhieni a darparwyr gofal plant.

2. Sut fydddech chi'n teimlo am gael plant sy'n iau na chi yn yr ysgol?

☐ 😊 Hapus

 Pam ydych chi'n teimlo felly?

Mae'n eu helpu i deimlo'n fwy diogel yn yr ysgol. Hapus. Cyfle i weld brodyr a chwiorydd. Byddwn i'n hoffi cael disgyblion iau yn yr ysgol.

3. Beth ydych chi'n ei hoffi fwyaf am eich ysgol?

 Ysgrifennwch neu tynnwch lun o'ch ateb yma:

Hwyl. Mae pawb yn dod ymlaen yn dda. Ffrindiau. Mae pawb yn dod ymlaen gyda phobl mewn gwahanol grwpiau blwyddyn.

4. Beth allai fod yn dda am fwy o blant ifanc yn dod i'n hysgol?

- ☐ 😊 Gwneud mwy o ffrindiau
- ☐ 🎨 Mwy o hwyl neu weithgareddau newydd
- ☐ 🏠 Mwy o blant mewn dosbarth

 Unrhyw bethau da eraill y gallwch chi feddwl amdanynt?

Cyfleoedd dysgu cynharach. Hapus i gael mwy o blant yn yr ysgol.

5. A oes unrhyw beth rydych chi'n poeni amdano os yw'r ysgol yn newid?

☐ 😞 Gormod o blant

☐ 🙌 Ddim yn siŵr

 Dywedwch fwy wrthym neu tynnwch lun o'ch pryderon:

Os bydd plant yn cael eu brifo oherwydd bod gormod o blant yn yr ysgol.

6. Beth hoffech chi ei ddweud wrth yr oedolion sy'n gwneud y penderfyniad?

 Dyma'ch lle i rannu eich syniadau!

Haws i rieni gael plant yn yr un lle. Cyfleoedd dysgu cynharach gan y bydd plant yn dechrau'r ysgol o oedran iau.

Diolch am ein helpu!

Mae eich meddyliau yn bwysig iawn.